

Protokoll nr 6 fört vid äldrenämndens sammanträde

Tidpunkt:

Tisdagen 15 juni 2021, kl. 16:04-16:30

Plats:

Bråvallasalen, Stadshuset, plan 1

Paragrafer: §§1-20, omedelbart justerade § 14

Dag för justering: 2021-06-18

Erik Slottner (KD)
ordförande

Mirja Räihä (S)
vice ordförande

Närvarande:

Se sid 2 i protokollet

Ledamöter:

Erik Slottnér (KD), ordförande
Mirja Räihä (S), vice ordförande
Yvonne Fernell-Ingelström (M)
Anette Hellström (M)
Georg Lagerberg (M)
Abit Dundar (L)
Ulla Wihlman (MP)
Isak Kupersmidt (C)
Lisa Ahlstrand (S)
Robert Mjörnberg (V)
Inger Gretzer Qvick (V)
Leif Söderström (SD)

Ersättare:

Christina Huss (M)
Inger Akalla (M)
Lisbeth Crabo Ljungman (M)
Truls Ljungström (M)
Paulina Draganja (L)
Anna Kers Hagberg (MP)
Anna Simon-Karlsson (C) §§7-20
Melisa Guner (S)
VAKANT (S)
Elisabeth Persson Grip (V)
Hanna Egeltoft (V) §§1-11
Göran Ek (SD)

Förhinder:

Felix Finnveden (S)
Bengt-Olov Tengmark (S)

Tjänstgörande:

Melisa Guner (S) för Felix Finnveden (S)

Närvarande tjänstemän:

Äldredirektören Patric Rylander, avdelningscheferna Susanne Brinkenber och Kicki Elofsson, enhetschef Carl Smitterberg samt nämndsekreterare Gina Löf.

I sammanträdet deltog även borgarrådssekreterarna Mejke Runström, Fredrik Bergström och Karin Vaghult.

§ 1. Närvarande

Ordföranden Erik Slottner (KD) öppnade sammanträdet.
Ledamöter och ersättares närvaro noterades.

§ 2. Val av justerare

Ordföranden Erik Slottner (KD) valdes att tillsammans med
vice ordföranden Mirja Räihä (S) justera protokollet.

Justering sker fredag den 18 juni 2021.

§ 3. Anmälan av protokollsjustering ÄN 5/2021-05-25

Äldrenämnden beslutar att lägga föregående protokoll till
handlingarna.

**§ 4. Anmälan av övriga frågor samt fastställande av
dagordning**

Dagordningen fastställdes.

**§ 5. Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och
ersättare**

Anmälan av två inkomna skrivelser till äldrenämnden enligt
följande:

1. Robert Mjörnberg m.fl. (V) – Granskning av Attendo, dnr
ALD 2021/305
2. Leif Söderström (SD) – Revidering av
förfrågningsunderlag hemtjänst, dnr ALD 2021/306

Beslut

Äldrenämnden beslutar att överlämna skrivelserna till
äldreförvaltningen för beredning.

§ 6. Äldredirektörens information/presentation

Äldredirektören Patric Rylander informerade om nuläget kring
covid-19. Underrättade kring regler för chef med bisyssla i
kommunal hemtjänst och suttit i styrelsen för ett privat
hemtjänstföretag. Berättade om läkarstrateg Johan Herlin
Ejerhed som har anställts från 1 september på
äldreförvaltningen.

§ 7. Remiss av När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8)

Dnr 2021/177

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-17.

Kommunstyrelsen har remitterat ”När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8)”, för yttrande bland annat till äldrenämnden.

Utredningens uppdrag har varit att utreda och lämna förslag till hur hela tandvårdssystemet kan utvecklas för att bli mer resurseffektivt och jämlikt.

Utredningen föreslår att:

- Allmänt tandvårdsbidrag (ATB) och särskilt tandvårdsbidrag (STB) upphör.
- Varje individ får en individuell tandhälsoplan. De med störst risk för tandsjukdomar ska få mest stöd.
- Patienter med särskilda behov ska få ett mer jämlikt stöd. Ett statligt selektivt tandvårdsstöd som en del av det statliga tandvårdsstödet föreslås omhänderta flertalet av dagens patienter med särskilda behov.
- Socialstyrelsen, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket samt Försäkringskassan föreslås få i uppdrag att utveckla, reglera och implementera reformerna.

Utredningen föreslår att de nya reformerna träder i kraft den 15 januari 2026.

Äldreförvaltningen har valt att lämna synpunkter på avsnitten som berör bedömningar och förslag som avser tandvård till vuxna med särskilda behov. Äldreförvaltningen välkomnar att utredningen vill skapa ett jämlikt, förutsägbart och resurseffektivt tandvårdssystem.

Förvaltningen är positiv till förslaget gällande selektivt tandvårdsstöd. Munhälsan är central för välbefinnande och hälsa. Att förebygga ohälsa i munnen är en viktig hälsoinsats för äldre. En förbättrad munhygien/tandvård ökar livskvaliteten för äldre

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationa

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. delvis godkänna förvaltningens förslag
2. därutöver anföra följande.

Tandhälsa är en viktig och integrerad del av det allmänna hälsotillståndet. Enligt utredningen har uppföljningar under senare år visat att tandhälsan i Sverige utvecklas på liknande sätt som folkhälsan i övrigt, det vill säga att den i de flesta avseenden förbättras på befolkningsnivå. Det framgår tydligt att tandhälsa är en klassfråga genom att för socioekonomiskt utsatta grupper har den positiva utvecklingen gått långsammare eller stått stilla. Med ålder ökar dessutom framför allt risken för orala sjukdomar, men även det naturliga åldrandet gör att tandhälsan generellt sett blir sämre. Vänsterpartiet instämmer i förvaltningens bedömning att utredningens genom sina förslag borde kunna skapa ett mer jämlikt, förutsägbart och resurseffektivt tandvårdssystem. Tandhälsa ska inte vara en klassfråga!

Vi vill dock särskilt ta upp problem som kan komma att uppstå genom att munvårdsutbildningen enligt utredningen ska flyttas från regional till kommunal nivå. Socialstyrelsen arbetar för närvarande med ett regeringsuppdrag att ta fram en webbaserad utbildning i munhälsa för vård- och omsorgspersonal. I det nationella kvalitetsregistret Senior Alert ingår bedömning och åtgärder avseende munhälsa. I Stockholm har deltagandet i Senior Alert varit lågt. Vi anser för att de äldre inom omsorgen

ska kunna säkerställas god och regelbunden munhälsovård så ska:

- inom hemtjänsten munhälsovård ingå i ramtiden,
- på särskilda boende resurser avsätts för deltagande i kvalitetsregister Senior Alert varvid munhälsovård regelbundet kommer att genomföras och följas upp,
- kvalitetssäkrad utbildning i munhälsovård schemaläggas för all personal inom hemtjänst och på särskilda boenden.

Särskilt uttalande

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Äldreförvaltningen har valt att lämna synpunkter på avsnitten som berör bedömningar och förslag som avser tandvård till vuxna med särskilda behov. Äldreförvaltningen välkomnar att utredningen vill skapa ett jämlikt, förutsägbart och resurseffektivt tandvårdssystem. Förvaltningen är positiv till förslaget gällande selektivt tandvårdsstöd. Munhälsan är central för välbefinnande och hälsa. Att förebygga ohälsa i munnen är en viktig hälsoinsats för äldre. En förbättrad munhygien/tandvård ökar livskvaliteten för äldre.

Kostnaderna för tandvård har gjort att många avstår från, eller helt enkelt inte har råd, att ge sina tänder den vård de behöver. Detta har lett till allt fler allvarliga, dyra och svårbehandlade tandskador. Det finns även ett samband mellan dålig munhälsa och sjukdomar. Munnen tillhör och påverkar resten av kroppen. Samarbetet och utbytet av kunskap mellan tand- och sjukvården måste förbättras och förebyggande tandvård måste prioriteras.

Sverigedemokraterna vill att tandvården ska vara gratis fram till den dag man fyller 20 år. Ett nytt högkostnadsskydd avseende tandvårdskostnader bör införas och innefatta alla över 20 år.

Detta bör kombineras med att undersökningsavgiften hålls låg, så att medborgarna uppmuntras till regelbunden kontroll av munhälsan. För personer över 20 år som studerar, ska särskilda subventioner finnas.

§ 8. Remiss av Krav för bilar i upphandling av transporttjänster i Stockholms stad

Dnr 2021/183

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-17.

Äldrenämnden har fått en remiss från kommunstyrelsen gällande krav för bilar i upphandling av transporttjänster i Stockholms stad. Miljöförvaltningen föreslår att staden antar nya krav för fordon som gäller i upphandlingar som innefattar transporter. Upphandlingskrav för bilar föreslås i tre nivåer: bas, avancerad och spjutspets.

De föreslagna kraven gäller vid upphandling av fordon som ingår i transporter och transporttjänster. Krav vid upphandling och leasing av fordon till Stockholms stads verksamheter finns i den av kommunfullmäktige beslutade fordonsstrategin med riktlinjer från den 20 mars 2017.

Förvaltningen upphandlar inga fordon som ingår i transporter och transporttjänster utan leasar tio bilar som avropats från stadens ramavtal. Förvaltningen ser positivt på att staden antar nya krav för fordon som gäller i upphandlingar som innefattar transporter.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Att reducera utsläpp av växthusgaser är en både lovvärd och angelägen målsättning. Det finns olika metoder för hur en sådan reduktion bör ske, exempelvis kan prioritering göras utifrån geografiska, sektorsindelade eller effektivitets mått. Dessvärre tenderar var och en av dessa metoder att prestera

sämre (ibland verka direkt kontraproduktivt) mätt med andra metoder än den egna.

Exempelvis är kostnaden per reducerad enhet växthusgasutsläpp erkänt högre i transportsektorn jämfört med andra sektorer. På samma sätt är kostnaden för att minska utsläpp i Sverige) där utsläppen redan är mycket låga) höga jämfört med att reducera samma mängd utsläpp i utvecklingsländer. För att anta en metodik som bygger på att minska växthusgasutsläpp inom transportsektorn i Stockholm stad krävs därför extraordinärt goda skäl eftersom utsläppsreduktionen hade kunnat bli mångdubbelt större till samma kostnad utan de sektorsvisa eller geografiska avgränsningarna.

Det är anmärkningsvärt att Stockholms miljöförvaltning anser att fordon med utsläpp av 190 g CO₂/km kan anses vara bra ur klimatperspektiv. I ett läge då det visat sig lång svårare att framställa förnybara drivmedel på ett hållbart sätt är det tveksamt att utan stor försiktighet premiera och uppmuntra ett användande av dessa drivmedel.

För att arbeta mot minskade utsläpp från drivmedel finns två huvudalternativ.

- 1.) Blanda i allt biodrivmedel i en gemensam mix som används av hela fordonsflottan för att sedan lagstadga vilken andel biodrivmedel drivmedelsbolagen måste uppfylla.
- 2.) Två separata drivmedel (fossila och förnybara) som fastslås av andelen fordon. Andelen förnybart beror på hur många dedikerade fordon det finns.

§ 9. Remiss av Motion om ett stadsövergripande program mot rasism

Dnr2021/186

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-19.

Madeleine Kaharascho Fridh (Fi) och Lisa Palm (Fi) har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att kommunstyrelsen uppdrags att ta fram ett stadsövergripande program mot rasism.

Äldreförvaltningen anser att det är mycket viktigt att staden fortsätter arbetet mot rasism och diskriminering. Staden bör fortsätta att arbeta aktivt med denna angelägna fråga inom ramen för de åtaganden som redan finns och i enlighet med stadens vision.

Stockholm ska enligt stadens vision vara en stad fri från diskriminering där alla kan vara den de är, oavsett etnisk tillhörighet. Staden har bland annat knutit sitt arbete för alla människors lika värde och rättigheter till Agenda 2030. En ny hållbarhetsrapport ska vara ett verktyg för att förverkliga målen i visionen och Agenda 2030.

Staden arbetar på flera sätt för att göra verklighet av målen, till exempel genom krav i policys och avtal, mätningar i brukarundersökningar och utbildning av personal.

Förslag till beslut

Ordförande Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Ledamoten Leif Söderström (SD) lade fram ett eget förslag till beslut i föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordförande Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservation

Ledamoten Leif Söderström (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att avslå motionen
2. därutöver anföra följande

En remiss på en motion från Feministiskt Initiativ med syftet att inrätta ett stadsövergripande program mot rasism har inkommit till äldrenämnden. Sverigedemokraterna instämmer i

motionens ansats – att rasism inte är acceptabelt och skall motarbetas – men anser att motionen hamnar fel i sina lösningsförslag.

Äldreförvaltningen pekar i sitt tjänsteutlåtande på det faktum att en rad olika värdegrundsdokument redan ligger till grund för att bedriva ett arbete mot rasism och diskriminering. Mot den bakgrunden är det oklart vad motionen skulle bidra med i arbetet mot rasism, utöver det faktum att tid och resurser spenderas på projektet.

§ 10. Revisorernas Årsrapport för Äldrenämnden 2020

Dnr 2021/180

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till revisionskontoret.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-17.

Årsrapporten redovisar det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av äldrenämndens verksamhet och ekonomi avseende 2020.

Revisionskontoret har funnit att äldrenämnden i allt väsentligt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen har i huvudsak varit tillräcklig och räkenskaperna rättvisande i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed. Förvaltningen arbetar löpande med att följa lämnade rekommendationer och att förbättra de utvecklingsområden som framkommit i samband med revisionsrapporterna.

Vad gäller uppföljningen av tidigare års granskningar anser revisionskontoret bland annat återstår att genomföra är implementeringen av dataskyddsförordningen och ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Äldreförvaltningen arbetar för att under 2021 genomföra revisionskontorets rekommendationer.

Förslag till beslut

Ordförande Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltnings förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Revisorerna bedömer sammantaget att äldrenämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande vis. Bedömningen grundar sig på om det verksamhetsmässiga resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten samt om lagstiftning och andra föreskrifter efterlevs. Samtidigt konstateras att pandemin har haft påverkan på verksamhet och måluppfyllelse, vilket bland annat inneburit att flera uppdrag, inspektioner, kvalitets-observationer, projekt och utbildningar inte har varit möjliga för nämnden att genomföra.

Vi i Vänsterpartiet är däremot långt ifrån nöjda med förutsättningarna för dagens äldreomsorg. De extraordinära påfrestningarna i verksamheterna under pandemin har avslöjat ända brister som nu kräver omedelbara, omfattande och resurskrävande åtgärder. Tillgängliga medel, såväl dagens budgetöverskott som statliga tilldelade pengar bör användas till långsiktig planering för äldreomsorgen. I vår och lagrummens mening innebär det, efter var och ens behov, goda och trygga levnadsförhållanden, attraktiv arbetsmiljö med fortgående kompetensutveckling för personal och chefer. Samt en säkrad tillgång på bostäder för äldres önskemål och behov.

Vi anser att äldrenämnden ska verka för avveckling av vinster inom äldreomsorgsverksamheter genom att, inom hemtjänsten öka andel kommunala hemtjänstutförare med upptagningsområde enligt närhetsprincipen (vilken även ska gälla vid ickeval) och inom vård- och omsorgsboenden. Öka andelen avför stadens huvudmannaskap till att börja med till minst 60 %. Vi vill även tillsätta en utredning ska undersöka förutsättningarna för ersättning inom hemtjänsten enligt tillitsprincip.

För att kunna bedöma äldres uppfattningar om omsorgen måste resurser lokalt läggas på att öka svarsfrekvens på Socialstyrelsens brukarundersökning. Vidare anser vi att Biståndshandläggarnas kvalitetsuppföljningar på individnivå ska presenteras oidentifierade för äldrenämnden för att

möjliggöra bedömning av kvaliteten på omsorgen Enligt nya förslaget till SOL ska äldreomsorgen drivas enligt vetenskap och beprövad erfarenhet, varför resurser måste avsättas så att sjuksköterskor på vård och omsorgsboenden arbetar enligt de kvalitetsregister inom äldreomsorg som accepterats av staden. Av äldrenämnden eller stadsdelsnämnder beslutade utbildningar och omsorgsprojekt måste följas upp och redovisas för verksamheterna och för äldrenämnden för utvärderingar och bedömning av verksamhetsnyttan.

Vi anser vidare för att kunna rekrytera och behålla personal måste stora förbättringar ske inom arbetsmiljöområdet. Arbetet med de äldre ska kunna ske utan tidspress, och inom hemtjänsten med ramtid, med utrymme för icke planerade behov och inkluderande tid för förflyttningar mellan boenden. Vidare ska antalet personer i hemtjänsten som besöker den boende under 14 dagar ska sänkas till högst åtta, jämfört med nuvarande mål på tio personer.

Satsningar måste göras på rekrytering av personal för verkligen uppnå fasta anställningar med kollektivavtal som norm. Planeringen av framtida personalbehov ska, förutom befolkningsprognoser och personalavgångar, bygga på uppsatta mål/nyckeltal för en optimal verksamhet och prognoser för när dessa kan förväntas vara uppfyllda. Kravställda nyckeltal ska därför gälla för antal medarbetare per omsorgschef inom hemtjänsten, för antal sjuksköterskor/undersköterskor per boende på vård- och omsorgsboende beroende på storlek och inriktning av, demens respektive somatiskt. Vidare vill vi att det ska planeras för successiv ökning av andelen undersköterskor i förhållande till vårdbiträden inom såväl hemtjänsten som på vård- och omsorgsboenden.

För chefer inom verksamheterna ska det skapas stöd och förutsättningar för att kunna tillämpa ett närvarande och delaktigt ledarskap. Till detta vill vi även fastställa maximalt antal för ärenden per biståndsbedömare. År 2015 togs enligt årsrapporten fram en handlingsplan för att öka likställigheten och förbättra biståndshandläggarnas arbetssituation, som präglas av tidspress, hög arbetsbelastning otillräckligt inflytande och resurser i förhållande till de krav som ställs. Stadsdelsnämnderna ansvarar för att följa upp att målet nås avseende förbättrad arbetssituation och minskad personalrörlighet. Vi anser att det av årsrapporten ska framgå

vilka arbetsförbättringar och vilken personalrörlighet som är uppsatta för att nå målet.

Medarbetare inom omsorgen ska kunna känna sig trygga och uppskattade i sin yrkessroll genom möjlighet till kravställd utbildning och ständigt pågående kompetensutveckling. Såväl kompetensutveckling som språkförbättringsaktiviteter ska ske på, av arbetsgivaren betald tid, även efter Äldrelyftets utgång. Nyanställning av vårdbiträden och undersköterskor ska ske enbart enligt uppställda krav. Plan ska upprättas för behovet av specialistutbildningar inom geriatrik och demens.

Läkarbemanningen på vård- och omsorgsboende ska inte delegeras till privata bolag. Enligt utredningen God och Nära vård ska alla patienter ha tillgång till en fast läkarkontakt inom primärvården. Förhandlingar bör ske med regionen om ökade läkarresurser med krav läkarens tillgänglighet och formerna för läkarens deltagande i vården. Dessa förhandlingar med regionen kräver läkarkompetens och vi stöder att förvaltningen utlyst en strategiläkartjänst. Andra uppgifter för strategiläkaren borde vara att delta i förhandlingar om vilken vårdnivå som är optimal på boendena samt samarbeta med MASar för medicinsk kvalitetsutveckling och förbättringar av kvalitetsuppföljningar av vården inom äldreomsorgen.

Enligt Äldrestiftelsens utredning från 2017 (Bostäder anpassade för äldre 2017:4) var trygghetsboende med aktivitetscenter, god fysisk tillgänglighet och centralt läge, nära till kommunikationer, affärer, vårdcentral av störst betydelse för att vilja bo där och för att kunna fortsätta bestämma över sitt liv. Avsaknaden av hälso- och sjukvårdspersonal i trygghetsboenden innebar dock att vissa ansåg att servicehus var ett bättre alternativ. Enligt Årsrapporten 2020 har antalet servicehuslägenheter har minskat med cirka 140 lägenheter jämfört med föregående år och till följd av de senaste årens minskade efterfrågan med tomma platser i servicehus har avveckling eller omstruktureringar till seniorbostäder genomförts. Samtidigt framgår i årsrapporten att under år 2020 fattades 381 beslut om servicehus varav cirka hälften var avslag, Vi efterlyser en analys av orsakerna till den påstådda minskade efterfrågan av servicehus och på vilka grunder omkring 190 ansökningar avsågs. Är anledningen boendenas kvalitet och attraktivitet eller är kostnaderna för höga för många i målgruppen? Vi tolkar det som en dold önskan att det inte ska finnas andra boendeformer mellan seniorboende eller

eget boende (med maximalt antal hemtjänsttimmar) och vård och omsorgsboende i den nuvarande majoritetens planering? Var finns t.ex. alternativen för de som lever i fysisk och psykisk isolering? Vi anser att den påvisade diskrepansen mellan ansökningar och avslag till servicehus och utvecklingen mot i genomsnitt 78 timmars hemtjänst innan inflytt till vård- och omsorgsboende inte är acceptabel. Vi anser även att den utredning, som enligt verksamhetsplanen 2021 ska ske angående finansieringsmöjligheterna för modernt mellanboende och vilka ekonomiska effekter det kan ge, bör utvidgas till att omfatta en helhetsanalys av boendeformer utifrån de äldres perspektiv.

§ 11. Revidering av förfrågningsunderlag/kontraktsvillkor för upphandling av privata utförare till stadens valfrihetssystem för hemtjänsten

Dnr 2021/182

Äldrenämndens beslut

1. Förfrågningsunderlag/kontraktsvillkor för upphandling av privata utförare till stadens valfrihetssystem för hemtjänst godkänns.
2. Äldrenämnden överlämnar förfrågningsunderlag/kontraktsvillkor för upphandling av privata utförare i stadens valfrihetssystem till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-31

Äldrenämnden ansvarar för att upphandla och förvalta avtal för privata utförare av hemtjänst. Upphandlingen görs utifrån Lag (2008:962) om valfrihetssystem. I budget för år 2021 med inriktning 2022 och 2023 har äldrenämnden i uppdrag att revidera förfrågningsunderlag/kontraktsvillkor med utgångspunkt från lärdomarna av pandemin.

Förslag till beslut

Ordförande Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) lade fram ett gemensamt förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordförande Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras gemensamma framlagda förslag till beslut enligt följande:

1. delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. därutöver anföra

Äldreförvaltningen har arbetat fram ett förslag till revidering av förfrågningsunderlag för upphandling av privata utförare till stadens valfrihetssystem för hemtjänst utifrån erfarenheter från Covid-19. Förvaltningen anger att den röda tråden för revideringen framförallt är kopplad till kontinuitet, arbetsledning, personalens kompetens, arbetsmiljö, kontinuitet och miljö.

Med största sannolikhet är det ett misstag att ordet kontinuitet står med två gånger, men det är glädjande att se att majoriteten nu förstått vikten av att ha en hög kontinuitet inom hemtjänsten, något vi tryckt på hela mandatperioden.

1.1.15 Ickeval

Staden har testat ett antal varianter för den lilla gruppen som inte kan, vill eller orkar välja hemtjänstutförare i stadens LOV-system, med varierande resultat. Vi är övertygade om att det är enklast om kommunens hemtjänst har uppdraget och anser att den administrativa bördan då blir allra minst på stadsdelsförvaltningarna. Då kan biståndsbedömarna ägna tid åt annat än leta efter den närmaste utföraren. Är brukaren missnöjd så finns det möjlighet att byta till en annan utförare när kraft, ork och vilja finns.

Med anledning ovanstående, samt att Konkurrensverket, bland annat på grund av nya upphandlingsdirektiv och två domar från EU-domstolen, bedömer att en tillämpning av närhetsprincipen skapar en situation som kan innebära att kommunen bryter mot

upphandlingslagstiftning anser vi att ickevalsalternativet fortsatt ska utföras av stadens egen regi-verksamhet.

1.3.8 Ekonomisk och finansiell ställning

En positiv förändring som kan bidra till att hålla oseriösa aktörer borta från stadens hemtjänst.

1.3.12 Ansvarig för den dagliga driften

Även detta är en positiv förändring som kommer att bidra till en högre kvalitet inom äldreomsorgen.

1.3.13 Arbetsledning

En tillgänglig och närvarande arbetsledning är viktig för personalens arbetssituation och för kvaliteten i verksamheten. En brist som uppenbarats sig under det gångna året är just informationsöverföringen och det är positivt att förvaltningen nu skärper kraven.

1.3.20 Lex Sarah

Det har visat sig att det är vanligare att lex Sarah-anmäla inom kommunal verksamhet och det är viktigt att även de privata företagen tar sitt ansvar och ger personalen förutsättningar att i ett öppnare och tryggare klimat våga anmäla missförhållanden. Det är en lagstadgad skyldighet som staden måste säkerställa efterföljs i den skattefinansierade äldreomsorgen. Vidare är det positivt att skyldigheten att omedelbart informera beställande nämnd om inkommen lex Sarah-rapport definieras i förfrågningsunderlaget.

1.3.23 Personal

Kompetenskrav oavsett anställningsform

Det finns en överenskommelse mellan SKR och Kommunal från april 2017 då man tog ett beslut om yrkesutvecklingstrappa för vård- och omsorg. I den överenskommelsen finns 800 poäng och 1500 poäng medräknade. 800 poäng motsvarar vårdbiträde och 1500 poäng motsvarar undersköterska. Det är glädjande att detta nu förtydligas i förfrågningsunderlaget, men för att det ska ge verklig effekt och för att staden ska kunna följa utvecklingen anser vi att utförarna regelbundet ska redovisa kompetensen hos de anställda för äldrenämnden.

Anställning

Det är positivt den borgerliga majoriteten nu förstått vikten av att vara en attraktiv arbetsgivare som kan erbjuda goda

anställningsvillkor för sina anställda. Vi måste skapa förutsättningar för dem som redan arbetar inom vård och omsorg att vilja, orka och kunna arbeta kvar. Otrygga anställningar kommer varken leda till ett hållbart arbetsliv eller en högre kvalitet i utförandet av hemtjänsten för den enskilde. Inte heller kommer fler händer att lockas till att vilja arbeta med vård och omsorg.

Det är därför positivt att skrivningen om timavlönade som den borgerliga majoriteten vid den senaste revideringen av förfrågningsunderlaget strök nu är tillbaka. Likaså är det positivt att majoriteten nu skärper skrivningen om heltidsanställningar. Detta är något vi vill se uppföljningar på för att fortsätta arbetet för ett arbetsliv som håller.

1.3.21 Samverkan och informationsöverföring

Granskningen av stadens revisorer har visat på väsentliga brister i samverkan mellan Region Stockholm och länets kommuner kring utskrivningsklara patienter från slutenvård och gör bedömningen att samverkan inte sker i den form som parterna kommit överens om men menar att ansvaret för detta dock inte primärt är stadens. Utsedd vårdkontakt, inom primärvården, ska kalla till SIP inom tre dagar efter underrättelser att patienten är utskrivningsklar. Statistik visar att så skett vid cirka 10 procent av genomförda utskrivningar.

Det finns dock inget hinder för kommunen att kalla till SIP. Av förarbetena till LUS framgår samtidigt att om den fasta vårdkontakten inte fullföljer sitt kallelseansvar är kommunen inte förhindrad att på eget initiativ kalla till samordnad individuell planering.

Av någon anledning ändrade stadens politiska ledning i uppdragsbeskrivningen och förfrågningsunderlaget för hemtjänst när en SIP ska upprättas. Enligt lag ska en SIP upprättas när en är en enskild person, oavsett ålder, har behov av insatser från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården, om det finns behov av det och om den enskilde samtycker. I underlagen ändrades detta till att en SIP kan upprättas. Det är bra att det nu ändras tillbaka, så att det är tydligt för alla utförare att en SIP alltid ska upprättas under ovanstående förutsättningar.

1.4.2 Lokal

Även denna förändring är i rätt riktning då ett mindre geografiskt område kommer att bidra till en bättre arbetssituation samt en högre personalkontinuitet.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Erik Slottner (KD), ledamoten Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), ledamoten Abit Dundar (L), ledamoten Ulla Wihlman (MP) och ledamoten Christina Linderholm (C) anmälde ett gemensamt särskilt uttalande enligt följande:

Hemtjänsten behöver få ökad uppmärksamhet och kvaliteten behöver höjas såväl för omsorgstagarna som för personalen. Därför höjdes hemtjänstpengen med historiskt höga 4,5 procent i årets budget och nu höjs också kraven på utförarna. Majoriteten inför krav på reflektionstid, definierar för första gången vad en hemtjänstenhet specialiserad på demens ska kunna och höjer kraftigt kompetenskraven. Från att hälften av personalen ska ha minst vårdbiträdesutbildning införs krav på att 80 procent ska ha minst vårdbiträdesutbildning varav minst 30 procent ska vara undersköterskor. Det är en skärpning som saknar motstycke i Stockholms stads historia. Behovet av ökad kompetens har blivit väldigt tydlig under Corona-pandemin och Coronakommissionen har slagit fast att ökad kompetens bland medarbetarna är av avgörande betydelse för kvaliteten.

Även andra erfarenheter från och utvärderingar av Corona-pandemin har tagits tillvara. Pandemin visade på vikten av en erfaren och närvarande arbetsledning och på tillgänglighet av skyddsutrustning. Därför har erfarenhetskravet för arbetsledningen höjts och en möjlighet för staden att inte bara omfördela personal utan också materiel mellan utförarna. Detta som ett komplement till det arbete som sker centralt i frågan.

Vi noterar att det finns en skillnad kring hur undersköterskor och vårdbiträden bedöms. För undersköterskor – som föreslås få en skyddad yrkestitel – får tillsvidareanställda innehavare av titeln per den 31 juli 2023 använda denna i tio år. Därefter behöver de ha ansökt om och beviljats ett bevis för att fortsätta använda titeln. Det möjliggör en planerad utbildningsinsats för undersköterskor i äldreomsorgen. Det möjliggör även att undersköterskor som har tillägnat sig reell kompetens och kunskap genom långvarig erfarenhet inom

verksamhetsområdet, men som närmar sig pensionsåldern kan fortsätta arbeta utan att läsa in den formella kompetensen.

Samma möjlighet kommer inte att finnas för vårdbiträden, som i dag inte är en skyddad yrkestitel, men där poängkraven i det nationella yrkespaketet numera är på 800 poäng i stället för som tidigare 600 poäng. Därför uppmanas förvaltningen att ta detta i beaktande vid uppföljning så att erfarna vårdbiträden som genom långvarig erfarenhet har tillägnat sig en reell kompetens inom verksamhetsområdet även fortsättningsvis kan arbeta i hemtjänsten.

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Mot bakgrund av Corona epidemien och dess utveckling har ett behov av ändrad kravställning på utförare inom äldreomsorgen aktualiserats vilket resulterat i revideringar av förfrågningsunderlag och kontraktsvillkor.

I syfte att säkerställa att erfarenheter från arbetet under det hårda trycket av epidemien tas tillvara, har förvaltningen tagit fram ett flertal förslag till förbättringsåtgärder, vilket välkomnas av Sverigedemokraterna.

Dock ser Sverigedemokraterna precis som KPR redogör för i sitt protokoll från den 8-juni, ett starkt behov av ytterligare åtgärder för att säkerställa att utförarnas kunskap i svenska språket skall kunna verifieras. Detta är ytterst en fråga om de äldres säkerhet och välbefinnande och kan inte lämnas utan åtgärd.

§ 12. Utredning av förutsättningar för en modell för äldres möte med kultur

Dnr ALD 2021/244

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan av Utredning av förutsättningar för en modell för äldres möte med kultur.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-20

Kulturförvaltningen har fått i uppdrag att, i samråd med äldreförvaltningen, utreda förutsättningarna för en ekonomiskt och administrativt hållbar modell i syfte att nå ut med kulturprogram till Stockholms äldre invånare. Utredningen ska svara upp mot följande budgetuppdrag:

Kulturnämnden ska i samråd med äldrenämnden utreda möjligheten för en permanent kulturpremie, i likhet med kulanpremien, riktad till äldre. BUDGET 2021-2023 sid 168

Stockholms stad har en åldrande befolkning och äldres rätt till kultur blir därför en allt mer prioriterad fråga. Utredningen visar på att det finns ett intresse och ett behov inom äldreomsorgen av att ta del av kulturprogram av hög kvalitet. Samtidigt ser förutsättningarna olika ut på enheterna inom äldreomsorgen när det gäller möjligheten att köpa in kultur. Det finns även en stor efterfrågan, både bland äldre och hos personal inom äldreomsorgen, av information om befintligt kulturutbud som lämpar sig för äldre med olika behov och förutsättningar.

För att kultur ska bli en integrerad del och få en högre prioritet inom äldreomsorgens arbete krävs samtidigt ett långsiktigt strategiskt arbete. En förutsättning för att lyckas med en efterfrågestyrd distribution av kulturprogram är att det finns ett starkt mottagarsystem. Viktiga delar i detta är ett tydligt uppdrag till stadsdelsförvaltningarna och äldreomsorgen, kompetenshöjning på olika nivåer inom äldreomsorgen samt långsiktiga former för samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna, äldreförvaltningen och kulturförvaltningen. Lärdomar från andra insatser som syftar till att nå ut med kultur till äldre inom äldreomsorgen visar på vikten av tydlig ansvarsfördelning mellan de förvaltningar som ansvarar för äldreomsorg respektive kultur.

Med utgångspunkt i utredningen bedömer förvaltningarna att det krävs flera olika typer av insatser på olika nivåer för att skapa en likvärdig tillgång till kultur för stadens äldre invånare. Förvaltningarna föreslår följande insatser:

- Paketerad information och kommunikation
- Kostnadsfri kulturturné för vård och omsorgsboenden
- Bokningsbart kulturutbud till reducerat pris
- Kompensutveckling för personal inom äldreomsorgen
- Metodutveckling och strategiska pilotprojekt
- Ny funktion med ansvar för kultur för äldre

Förvaltningarna beräknar att insatserna samlat kommer att ha en årlig kostnad på cirka 6,5 mnkr. Utöver detta kommer det inledningsvis att krävas en uppstartskostnad på 0,5 – 1 mnkr för skapande av IT-plattform.

Förslag till beslut

Ordförande Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett gemensamt särskilt uttalande enligt följande:

Först vill vi lyfta att det är väldigt roligt att det nu finns en dialog mellan äldrenämnden och kulturnämnden om hur man kan nå ut med kulturprogram till Stockholms äldre invånare. Det gäller naturligtvis inte äldre generellt, äldre utgör i själva verket en mycket stor och viktig andel av kulturpubliken. Men äldre inom äldreomsorgen är en målgrupp där kultur kan göra stor skillnad. Förra mandatperioden organiserades i samverkan mellan äldreförvaltningen och kulturförvaltningen en dag på kulturhuset med kultur som riktar sig till demensboenden, och kultursekreterarna gavs då också ett uppdrag att även arbeta mot äldre.

Nu under pandemin när äldre isolerats har flera insatser gjorts med såväl kulanpremier som tex bokleveranser som varit otroligt uppskattat. Om något positivt har kommit ut ur pandemin så är det bekräftelsen på kulturens värde. Att detta nu även resulterar i en fortsatt utredning för en modell för äldres möte med kultur är väldigt positivt. Att satsningen också får de ekonomiska medel som behövs för att sjösättas är förstås också viktigt.

Vi vill därutöver lyfta värdet av kultursekreterarnas arbete. Ansvar för kultursekreterarna ligger vare sig hos kulturförvaltningen eller hos äldreförvaltningen utan ute på stadsdelarna, men kultursekreterarnas roll i förmedlingen av kultur ut till såväl förskolan, skolan som nu till äldreomsorgen kan inte överskattas. Det är viktigt att på politisk nivå lyfta

frågan om kultursekreterarnas mandat och förutsättningar ute i stadsdelarna att kunna bidra med den infrastruktur som behövs för att kulturen också ska nå sina målgrupper på bästa sätt.

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Kulturnämnden skall i samråd med äldrenämnden utreda möjligheten för en permanent kulturpremie riktad till äldre. Utredningen skall presentera ett förslag på en möjlig **modell** för äldres tillgång till kvalitativa kulturupplevelser.

Sverigedemokraterna är positiva till ett sanktionerat och utökat kulturutbud för äldre som skapar alternativ för att bryta den ofrivilliga ensamhet som ofta förekommer bland äldre. Självständiga val av kulturupplevelser baseras på individuella intressen och önskemål. Den modell som brett vänder sig till gruppen äldre bör därför utformas med målsättning att erbjuda en mångfald och variation av kulturupplevelser så att så många som möjligt av de äldre stimuleras att ta del av utbudet.

Genom att modellen görs öppen för både institutionella och privata arrangemang ökar möjligheten för ett varierat och tilltalande utbud som även har potential att självständigt uppdateras med tiden.

§ 13. Redovisning av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § SoL per kvartal 1 år 2021

Dnr ALD 2021/18

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden överlämnar förvaltningens anmälan med sammanställning av stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut för kvartal 1 år 2021 till kommunfullmäktige.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-06

I enlighet med socialtjänstlagen är kommunerna skyldiga att kvartalsvis rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till tillsynsmyndigheten IVO samt kommunens revisorer. Socialnämnden ska lämna en

statistikrapport till kommunfullmäktige över de beslut som har rapporterats som ej verkställda.

I ärendet redovisas de ej verkställda beslut som stadsdelsnämnderna har rapporterat till IVO, revisionskontoret och äldreförvaltningen avseende kvartal 1 år 2021. Vid periodens slut fanns totalt 355 beslut som var fortsatt ej verkställda. Majoriteten av besluten, framför allt hemtjänst, avser avbrott i verkställigheten då enskilda har avstått sitt beviljade bistånd på grund av covid-19 pandemin. Det fanns flertalet ej verkställda beslut om särskilt boende där den enskilde tackat nej till erbjudanden om plats, bland annat på grund av oro för att smittas av covid-19. Avbrotten har minskat då många äldre valt att påbörja sin insats igen. Flertalet beslut har avslutats då den enskilde av sagt sig insatsen eller att besluten löpt ut.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 14. Befogenhet att beordra utbetalning av pengar

Dnr ALD 2021/263

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden ger äldredirektören befogenhet att beordra utbetalning av pengar på nämndens vägnar samt utse ett lämpligt antal namngivna företrädare. Beslutet gäller från och med den 15 juni 2021.
2. Äldrenämnden ger serviceförvaltningens förvaltningschef befogenhet att beordra utbetalning av pengar för äldreförvaltningen samt utse ett lämpligt antal namngivna ställföreträdare. Beslutet gäller från och med den 15 juni 2021.
3. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-21

Av Stockholms stads Regler för ekonomisk förvaltning 3 kap. 5 § framgår att ”Varje nämnd ska utse person med befogenhet att på nämndens vägnar beordra utbetalning av pengar. Nämnden ska ge denna befogenhet till förvaltningschefen samt

till förvaltningschefen för serviceförvaltningen.
Förvaltningschefen ska utse ett antal ställföreträdare med befogenhet att begära utbetalning av pengar. Rätten att begära utbetalning av pengar ska ges till namngivna personer.”

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 15. Anmälan av ekonomisk månadsrapport för maj 2021

Dnr ALD 2021/17

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan av månadsrapporten för perioden januari till och med maj 2021 till handlingarna.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-06-10

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för nämndernas arbete med uppföljning av budget ska varje nämnd ta fram en månatlig ekonomirapport med årsprognos och redovisa till stadsledningskontoret och respektive nämnd.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner föreslog att lägga anmälan till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 16. Anmälan av tjänsteutlåtande från socialnämnden**Kartläggning**

Dnr ALD 2021/238

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

Ärendet

Tjänsteutlåtande med bilaga avseende Kartläggning – Personer i hemlöshet i Stockholms stad 25 september 2020 från Socialnämndens sammanträde 2021-04-27 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner föreslog att lägga ärendet till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 17. Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 8 juni 2021**Äldrenämndens beslut**

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) sammanträde från den 8 juni 2021 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner föreslog att lägga ärendet till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 18. Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 10 juni 2021**Äldrenämndens beslut**

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 10 juni 2021 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner föreslog att lägga ärendet till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 19. Postlista maj 2021

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Postlista för maj 2021 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner föreslog att lägga ärendet till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 20. Övriga frågor

Inga övriga frågor anmäldes.

Sammanträdet avslutades.

Vid protokollet

Gina Lööf, nämndsekreterare